

*Hoe Jason Mirro de conighinne troude, ende hoe hij bespijt ¹ was,
treckende nae Troyen, van .XIJ. ridderen,
die bij alle verwon. ² [144r]*

[21]

DE vrome prinche Jason, als gheseyt is rijdende uuyt Chorinten, reet menighen dach doer veel landen, zoe verstoert alst moghelic was. ³ Sometijts beclaechde hij de scoene Medea, ende ter stont weder quam hem voer haer quade daden, onmeynsschelic ende wreet, dat hij tot sterven toe vol drucs was, ende dat hij niet en wist wat hij doen soude of waer hij heen wilde. ⁴ Dus rijdende drouvich ende in ghepeynse, vant een lant in dander, was hem up een dach ver-[144v]slaghen ⁵ hoe dat de con[i]nck ⁶ Tollus van Sebeen, ⁷ die sijn maech was, te ⁸ wive nam des conincs dochter van Thessalen, ghenoeemt Anestor. ⁹ Dus sloet hij in hem selven daer te rijden sonder toeven om hem in de brulocht wat te vermaken, want hij peynsde wel datter veel conighen, hertoghen ende princhen, conighinnen ende edele vrouwen in groeten ghetale wesen soudent. ¹⁰

1. bespijt (bespied): overvallen in een hinderlaag

2. [Gr 145v] [P 19] ¶ Comment Iason espousa la royne mirro doliferne Comment Il fu guettie en vng bois et assailly par .xii. cheualiers olifernois Ainsi quil sen vouloit aler a troyes Et comment par sa vaillance Il les mist a mort et desconfit.

3. [Gr 145v] [P 19.1] LE vaillant et noble prince Iason comme dit est apres son partement de corinthe la cite se mist au chemin et cheuaucha plusieurs contrees tant couroucie et doulant en cuer que plus nen pouoit./

4. Aucunefois Il regrettoit la belle medee et puis tout a cop lui souuenoit de ses malefices et de ses cruaultez trop Inhumaines et en cheuauchant de lieu en autre estoit en telle perplexite et douleur que plus nen pouoit sans mort porter

5. verslaghen: verteld

6. Hs.: con[ii]nck

7. Autograaf: polus delsebee

8. Hs.: die te wiue nam

9. Et a celle cause Il auoit lentendement si traueillie quil ne sauoit quil auoit a faire / En telle maniere triste et pensif en tirant de pays en autre Il lui fu vng Iour racompte que le roy tollus desebee qui parent lui estoit prenoit a femme la fille du roy de thessalle nommee anestor / — autograaf: onestor — de koning heet Anestor, niet de dochter.

10. et pour soy vng petit recreer Il conclud quil yroit sans arrester a ces nopces qui sollempnelles estoient / ¶ Car Il pensoit bien quil y auroit des rois. des ducs. des princes. des roynes et des nobles dames en grant nombre /

O vromē pinche iason als ghesleit is in
 dende wyt rhōinten 2ct mēnghe en
 dach doer veel lande zoe verstoert alst moghe
 hi was som tute berlathe hi de stoene medea
 en ter stont weder qua hem wer haer quade da
 den omeyussche en vriet dat hi tot stuit
 toe vol dūre was en dat hi mit en west wat
 hi doer soude of waer hi heen wilde dus
 zidende droumch en in gheperuse vant hi
 een lant in dander was hem vp een dach ve

De scone Mirro wasser ghecomen mit veel ander princessen, want zij was naemaech¹ den coninck Tollus.²

Terstont als de conighen ende princhen Jason bekende[n],³ hieten zij hem welcoem an allen zijden, maer de conighinne Mirro en toechde gheen aensschijn dat zij hem yet bekende, want als Jason va[n]⁴ elcken ghewelcoemt was ende hij der conighinnen Mirro ghenaecte, die mit upsette haer an deen zijde ghetoghen had an dander vrouwen, riep zij up hem overluyd dat zij wel verstaen was, ende seyde aldus:⁵

H Ay,⁶ quade ridder, vertrect u ter stont van mi!⁷ Heb ghij vergheten hoe dat ghij mi hier voertijts beloefdet in Athenen dat ghij min man wesen soudt, ende en hebbes niet ghedaen, maer hebt een ander vrou ghetrouwt, als mi voerwaer vertelt en[de] versekert is.⁸ O, onghetrouwe ende valsch loghenaer, daer trou noch ghetrouhede ghehouden is, wilt mi in gheender manieren ghenaecken.⁹ Gaet uuyt min teghenwoerdicheit ende en gaet nimmermeer daer ic bin!”¹⁰

Als de edel prinche Jason dese scamel groete¹¹ verstont, was [hij]¹² zeer [145r] te wets,¹³ ende niet sonder reden, maer niet theghenstaende dat de conighinne Mirro [hem]¹⁴ soe verwitellic toe

1. naemaech: naaste familie van

2. La belle mirro y estoit venue avecques des autres princesses a cause du roy tollus qui estoit son [119r] prouchain parent

3. Hs.: bekende

4. Hs.: val

5. Mais Incontinent que les roys et princes recongnurent Iason Ilz le prindrent a bienueignier de toutes pars moult honnourablement Toutefois la royne mirro ne fist nul semblant de le reconnoistre / Car quant Iason ot este festoye des vngs et des autres et quil se approucha de la royne qui de fait apensse sestoit tiree apart voire arriere des autres dames elle lui escria sy hault que bien fu entendue disant ainsi.

6. Hs.: **A** ay

7. [Gr 146r] **HA** a mauuais cheualier tirez vous Incontinent en sus de moy

8. auez vous oublie comment Ia pieca vous me promistes en athenes que vous seriez mon mary Et touteffois vous nen auez riens fait aincois vous auez espouse vne autre dame comme Il ma este racompte et certiffie /

9. O desloyal et faulz menteur ou na tenue ne foy ne loyaulte ne maprouchez nullement /

10. partez vous de ma presence et Iamais en mes voyes ne vous retrouuez /

11. scamel groete: ijskoude douche

12. Ontbreekt in hs.

13. zeer te wets: verbijsterd

14. Ontbreekt in hs. — **Bellaert [1485]**, fol. k4ra: soe verwitellic hem toe sprac

slaghen hoe dat de rommels tollus vā sebben die
sin maech was die te vint nam des rommels dorst
ter vā thessalen ghenoecht anstot dus sloech hi
in hem selue daer te inden sonder toent om hē
in de brulocht wat te vermalie want hi pēpde
wel datter veel romghē hetroghē en pūmghen
romghinnē en edele vrouwe in groete ghetale
wesen souden de stont mirro wasser ghero mē
mit veel ander pūmghen wat hi was nat maech
den rommels tollus Ter stont als de romghen
en pūmghen rason bekēnde hietē hi hē wel
roem an allen zide maech de romghinnē mitro
en toechde gheen atussrom dat hi hē yet
bekēnde wat als rason val eldie ghelvroent
was en hi der romghinnē mirro ghenalite die
mit vpsette haer an de en zide ghetoghe had
an dander vrouwe nep hi vā hē ouerlyod dat
hi wel verstaen was ende seyde aldus

Hay quade vdder vertic v ter stont vā mi
heb ghi vergheten hoe dat ghi mi hiet
voertius beloefdet in athēne dat ghi mi mā
wesen soude en en hebbe mit ghedat in maer
hebt een ander vrou ghetrouwt als mi woel was
vertelt en verskerit is **O**nghetrouwe tude
valsche loghe naer daer trou noch ghetrouwede
ghehouden is wilt mi in gheender manere ghe
nachte gaet wyt min tegh en boerdicheit en en
gaet ny mermeer daer in bin Als de edel pū
che rason dese framel groete verfont was zeer

sprac, als zij gheseyt had, verandwoerde hij [hem] ¹ en[de] seyde aldus: “Mijn waerde vrou, ic bin tot quader uyren gheboren dat ic niet waerdich en bin mi voer u edel persoen te vinden. ² Ic bekenne volcomelic dat ic u gheloghen ende misdaen heb, ende ic en can niet weten hoe ic soe van moede heb moghen wesen en[de] soe qualic beraden, want als ic laest an u oerlof nam en[de] van u sceydde, mi staet wel voeren dat ic mijn reyse van Colcos an nam, daer ic u altyts in mij[n] ³ ghedacht had ende u in mijn hart gheprint, hopende, als ic ghekeert waer, u te wive te nemen, tot up een vermallendijde nacht, doe ic haestelic bevanghen wart vander liefde van Medea, die mi van te voren selven ghebeden had haer man te zijn, ende ic weygherde haer begheeren doer de cracht van de ghedachten die ic van u had, niet theghenstaende dat zij mi beloefde te doen winnen dat edel ende rijke scaep mit den guldin vliese, daer noch nie ridder en was die hem daer toe aventuerde, hij en lieter tleven. ⁴ Ende hoe wel als zij mi dese belofte dede, dat nochtans min ghedachten van al dien daghe niet en verkeerden noch en veranderden van u, maer soe vrouch als ic lach in mijn bed, een quade wille begreep mi, die alsoe was dat ic al uwe minne vergat ende sloet dat ic Medea mijn vrou ende wijf maeken

1. Ontbreekt in hs. — **Bellaert [1485]**, fol. k4ra: verantwoerde hi hem

2. Quant le gentil prince Iason entendy celle tant poure salutacion Il fut tout esbahy et non sans cause Mais non obstant ce quant la royne ot acheue celle responce reproachable Il lui dit en telle maniere / Ma chiere dame Je suis de tant male heure ne que Je ne suis pas digne de moy retrouver deuant vostre noble presence

3. Hs.: mijm

4. Je congnois plainement que Je *vous* ay fait faulte et ne scay pensser comment mon couraige a este ainsi corumpu et mal conseillie Car depuis que derrenierement Je prins congie de vous et que Je partis Je me remembre tresbien quen mon voyage de colcos Je vous eustz tousiours par continuelle penssee escripte dedens mon cuer esperant de a mon retour vous auoir a femme Iusques a vne nuit maulditte que Je fus tout soudainement esprins de lamour de medee qui *par* auant mauoit requis destre son mary Touteffois Je lui refusay sa requeste par vertu de la [119v] souuenance que Jeustz de vous / Non obstant quelle me fist promesse de moy faire conquerre le noble et riche mouton ou veaurre dor ou nul cheualier ne sestoit encoires esbatu pour le vouloir conquerre quil ny laissast la vie /

te wets en niet sonder reden maar met theghe
 staende dat de romghinne mitro soe verlichter
 soe sprac als zyn gheseyt had verandboede hi
 en seyde aldus Minn waerde vrou ir bin tot qua
 der vyren gheboete dat ir met waerde ir en bin
 in voer u edel persoen te vnde Ir bekennel
 sonche dat ir v. gheloghe en misdact heb En
 ir en ran met weten hoe ir soe va moede heb
 moghen wesen en soe qualic berade wat als
 ir latst an v. soelof nam en va u seyde in staet
 wel voete dat ir minn reyse va colros an nam
 daer ir u. alcutt in minn ghedacht had en v. m
 minn hart ghepint hopende als ir gheleert
 wat ir te wuue te nemē s tot op een vermalle
 dide nacht doe ir haesthe beuā ghe wart vader
 hefte va medea die in va te vore selue ghebe
 den had haer mā te zyn en ir veyghede haer
 begheere doet de nacht va de ghedachte die ir
 va v. had Niet theghenstaende dat zyn in beloef
 de te doen vome dat edel en rindre staet mitde
 gulden vhesse dat noch me riddery die he daer
 toe auctuerde hi en lieter hene In hoe soe vol
 als zyn in dese belofte dede dat nochstanc min
 ghedachte va al dien daghe met en verheer
 den noch en verandende maer soe vrouch als
 ir lath in minn bed ten quade wille begreep in
 die alsoe was dat ir al ulre minne vergat En
 sloet dat ir medea minn vrou en wuf maere
 soude als ir dede Ende ter dicit rause gaf zyn

een die
 uo doth
 sloet hi
 om he
 n poyde
 nchen
 etale
 erome
 ut maer
 ghen
 de vel
 e mho
 e yet
 chroent
 aete die
 ghe had
 nod dat
 ~~~~~
 va m
 in hiet
 min ma
 n maer
 woelma
 e ende
 trouwe
 met ghe
 ir en en
 del pu
 waer gae

A in vgar

A in u

Doer d

soude, als ic dede.¹ Ende doer die cause² gaf zij [145v] mi tverstant ende manier te winnen het rijcke scaep, daer ic dat edel vacht haerwaerts over de zee brocht, ende leydde Medea mit mi, niet meer up u dinckende noch up al dat tusschen u ende mi ghesloten was, ghelijc of ic u nye ghesien en had.³ Maer weet dat sint dat icse ghenomen heb, heefse mit haer vermallendide toeverie doen sterven mijn oem Peleus en[de] is oec cause der doot van sijnen twee dochteren, twelc een leelicke zaeck is van een vrouw, en[de] haer tot eewighen verwite staen sal.⁴

D Us, mijn vrou,” seyde Jason, “weet dat icse om dese leelichede versteken heb ende ghelaten van als, ende van haer uuyt den lande gheghaen in onsprekelicker onghenouchten, ende mijn aventuer heeft zint aldus gheweest dat ic bin ghecomen in de stat van Chorinthen, maer altijts was Medea in mijn monde en[de] in mijn ghedachten.⁵ Als ic zach dat icse gheensins vergheten en mocht, en[de] ic wildese van als vergheten ende niet achten,⁶ ic troude des conincs dochter vander stat.⁷ Maer Medea quam savonts in de stat als sanderdaechs de brulocht wesen soude, ende dede soe veel dat zij mit mi sprack, ende nae veel onderwijsinghe, zuchten ende beclachten die

---

1. Je scay tresbien que lors quelle me fist celle promesse non pas en tout le Iour Iamais mon propoz ne mon couraige ne se changea ne mua Mais si tost que Je fus couche vne mauuaise volente me surprint qui fu telle que de tous points Je relenquis vostre amour et conclus que de medee Je feroye ma dame en amours comme Je feis /

2. doer die cause: om die reden, daarom

3. Et a celle cause elle me bailla lintroduction et la maniere de conquerre le riche mouton / dont Iapportay le noble veaurre pardeca la mer. Et si amenay medee auecques moy non plus pensant a vous ne a ce qui estoit conclud entre vous et moy que se Iamais veue ne vous eusse /

4. mais sachiez quil est aduenu de puis que Iay eu prins a femme medee laquelle par ses enchantemens maudis et reprouchables a fait douloureusement mourir mon oncle peleus et si est cause de la mort de ses deux filles qui est trop villain et trop laid cas pour vne dame. — het ‘eewige verwijt’ is een toevoeging van de vertaler.

5. [Gr 147r] **C**ertes ma dame dist encoires Iason pour celles enormitez sachiez que Je lay repudiee et de tous points habandonnee et eslongee et *par* vng Inestimable desplaisir me suis party du pays / **C** Mon aduventure a este de telle *condicion* que Je me suis trouue en corinthe la cite / mais tousiours estoit medee en ma bouche et en ma memoire /

6. achten: aandacht schenken aan

7. **C** Adont regardant que nullement Je ne la pouoie oublier et si la vouloie de tous points mettre en non chaloir Je pleuis et espousay la fille du roy de celle cite /

mit herstant en maner te winnen het rindre staep
Dacz ir dat edel varcht haer waerheit ouer de zee
brocht en leydde medea mit in mit niet vpb.
Dmiltende norb vp al dat tussche v en in ghe
loten was ghelut of ir v nye ghesien en had
maer weet dat sint dat ir se ghenome heb heesse
mit haer vermallende roentur doen steruen
min oem pelcus in is oer raufe der doot van sine
Wet dochtere Abel een leclike zacht is va
een vrou en haer tot eelbighē verblite stat sal

Dus min vrou seyde inson weet dat ir se om
dese leclike ede versteke heb en ghelaten
va als en va haer vout den lande gheghaten
T onsprickeliker d ghenouchte en min auctent
heest zint aldus gheveest dat ir bin ghecome
in de stat va chormise maer alreus was medea
in min monde en in min ghedachte Als ir zach
dat ir se ghesensius vergheten en mocht en ir
Wilde se va als vergheten en met achte ir trou
de des rommes dochter vander stat maer medea
qua sanote in de stat als sanderdatche de
bin locht wesen soude Ende dede soe veel dat
zn mit in sprack en nat veel onderbusinghe
zurhte en beclachte die zn dede en niet vpb
in en wan bad zn in of ir se dacz binnē woude
doen logiere Abel ir haer rosentende mit per
sende dat zn eenich quact dochte En alst qua
ten daghe suiddatche ouer de tafle om haer
te wicke dat ir een ander busuam dan haer

zij dede, ende niet up mi en wan,¹ bad zij mi of icse daer binnen woude doen logieren, twelc ic haer consenteerde, niet peysende dat zij eenich quaet dochte.² Ende alst quam ten daghe, smiddaechs over de tafele³ om haer te wreken dat ic een ander wijf nam dan haer, [146r] is zij ghecomen mit haer toeverien voer de tafele int middel van al de edelen tusschen vier vreeselicke draecken die in een gheknocht waeren mit haer staerten, werpende vuer ende venijn, en[de] hielt in haer handen haeren joncsten zoen dat ic an haer ghewonnen had, twelc zij nam bij den twee beenkins en[de] scuerdet in twee stucken ende warpt in de bruyt scotel ende in de mijne.⁴ Dit ghedaen, dese draecken ontloeken haer kele en[de] worpen vuer ende venijn soe vreeselic dat zij doodden den co[nin]ck,⁵ de conighinne ende haer docht[er]⁶ ende voert alle die in de zale waeren.⁷ Nochtans en mach ics mi niet verdraghen, ic en moet dincken up haer ongreepelic⁸ scoenheit.⁹ Nochtans doe ic alle naesticheit om mi daer of te trecken, twelc mi al te groot wonder gheeft.¹⁰ En[de] hier bin ic in sulcker raserie ghecomen, en[de] waert dat ic mi de scande niet en ontsaghe, ende ic mi niet en

---

1. ende niet up mi en wan: maar mij absoluut niet van gedachten kon veranderen

2. mais en verite medee arriua en la cite la veille des nopces et tant fist que elle parla a moy et apres mai[n]tes remonstrances / Mains souspirs et [120r] regretz voyant quelle ne me pouoit desmouuoir et quelle nen aroit autre chose elle me requisit que leans la voulsisse faire logier / Je lui accorday non pensant quelle eust male volente

3. smiddaechs over de tafele: tijdens het middagmaal

4. Et quant vint le Iour des nopces au disner pour soy vengier de ce que le prenoye autre femme quelle par vertu de ses sorts et enchantemens elle sest apparue au disner ou milieu de toute la noblesse assise sur les queues entrelacees de quatre horribles dragons Iettans feu et venin *par* les gueulles / Et tenoit entre ses mains son filz maisne quen elle Iauoie engendre et en le prenant par les deux Iambes le deschira et en fist deux pieces quelle getta ou plat de la mariee et de moy /

5. De kopiist schreef 1 pootje te veel.

6. Hs.: dochteren

7. puis Iceulx dragons prindrent a getter feu et venin par les gueulles tellement que Ilz firent mourir le roy la royne et sa fille seans a table Et consequanment tous ceulx et toutes celles qui en la salle estoient /

8. ongreepelic: niet te vatten — **Bellaert [1485]**, fol. k4va: *onbegrijpelike*

9. Toutesuoies encoires ne me puis le depporter que le ne pensse a son Inestimable beaulte

10. et si rens le toute dilligence et paine de men abstenir / de ce le me donne tresgrant merueille /

146

is in gherome mit haer toeluten voerde tafele mit
 middel van, al de edelen tusschen vier vreeseliche
 draechte die in een ghelincorbt waer mit haer
 staeten thepende vuer ende venin En hiet in haer
 handen haeren rouwen zoen dat ir an haer ghe
 thomz had thele in nam by den thet beentens
 en striedet in thet stuelen En waert in de bunt
 soetelen in de minne dit ghe dat in dese draechen
 outoelien haer lile in worpe vuer en venin soe
 vreeselie dat in doadden den rommte derom ghe
 ne ende haer dorhtere en voert alle die in de zale
 waer noch tans en mach in in met yedraghen
 ir en moet dachten by haer ogepelie soent
 noch tans doe ir alle nae sterheit om in daer of te
 teelie thele in al te groot wonder gheeft En hiet
 by ir in sulcher rasene gherome in waert dat
 ir in de hande niet en outfaghe en ir in mit
 en beduchte dat ir selliche verlost hebbe soude
 ir beduchte ir soudse weder neune

Dese edele rouwzint mirro boerde hoe rasen
 haer verslouch haer auttueit pynsde ter
 stont wel dat medea hem betoent had dus
 na in eenē tuit en gaffe hem aldus segghede
 Gheer heer inder ir mach groet theuel dar me
 dea v heeft beuaghe mit haer toentue wat ir
 versta va v datse veel sortsenen can dus so
 steet desen tuit an alle vinger En ir versker
 v ist dat in eenighe toentue by v ghe daē heeft
 in sulle al haer riachten verhesen de er deracht
 va een rostelie steen die in desen tuit staet Mit

die staet
 de zee
 uer vop
 in ghe
 en had
 heb heeft
 sterven
 of vafin
 is va
 e sal
 in om
 delaten
 ghaen
 auttueit
 herome
 as medea
 ir gach
 en ir
 it ir tuit
 e medea
 ho de
 oel dat
 in singhe
 get vop
 ne vout
 mit p
 ist qua
 om haer
 an haer

beduchte dat ic eewelic verwijt hebben soude, ic beducht, ic soudse weder nemen.”¹

D Ese edele conighinne Mirro, hoerende hoe Jason haer verslouch [sijn]² aventueren, peynsde ter stont wel dat Medea hem betoevert had.³ Dus nam zij eenen rinc ende gafse hem, aldus segghende: “Seker, heer ridder, ic maeck groet twivel⁴ dat Medea u heeft bevanghen mit haer toeverie, want ic versta van u datse veel sortserien can.⁵ Dus so steect desen rinc an uwen vingher, en[de] ic verseker u, ist dat zij eenighe toverie up u ghedaen heeft, zij sullen al haer crachten verliesen doer de cracht van een costelic steen die in desen rinc staet!”⁶

Mit [146v] dese woerden de vrome Jason ontving van Mirro desen rinc ende stacse an sijn vingher.⁷ Ende ter stont vergat hij Medea ende en had ghedachten ne gheene up eenighe vrouwen dan up Mirro alleen, waer bij hij al sijn verdrietelic leven verloos ende vercreech weder een nieuwe continancij van wesen,⁸ ende began te sien up de edel vrou mit een blijde ghesichte ende seyde haer: “Mijn vrou, ic danck u hoghelic van uwen ringhe, want voor waer, sint dat icse an mijn vingher ghehad heb, vind ic mi selven van allen punte des drucs

---

1. Et a celle cause Je suis entre en vne telle reuerie que ce nestoit que Je doubte la honte et la crainte que nen fusse diffame. certes Je doubte que Je ne fusse constraint de la reprendre.

2. Hs.: haer (vertaalfout)

3. [Gr 147v] [P 19.2] LA noble royne mirro oyant Iason qui ainsi lui racomptoit de ses aduétudes ymagina assez legierement que medee lauoit ensorcele

4. maeck groet twivel: heb het sterke vermoeden

5. Si print vng aneau et lui bailla en disant / Certes sire cheualier Je fais grant doubte que medee ne vous ait enchepe de ses sors / car desia vous dittes quelle est enchanteresse /

6. et pour tant boutez cest aneau en vostre doy / Et Je vous assure que selle a fait aucuns sorts sur vous Ilz perdront toute leur puissance par la vertu dune pierre precieuse qui dedens lor est enclose /

7. A ces parolles le preu Iason receut de la dame cellui [120v] aneau et le bouta en son doy /

8. een nieuwe continancij van wesen: een hart onder de riem

Dese woeden de vrome rason ontfing vā mirro de /
sen int en sticse an sijn vngheer Ende ter stont
vergat hi medea en en had gbedarbie ne gheene
vp eenighe vrouwe dan vp mirro alleen Waer
bi hi al sijn verdunctelic leue verloos En verniech
weder een meulle contmān vā wesen En began
te sien vp de edel vrou mit een blude ghesichte en
seyde hact min vrou ic danc v hoghelic vā uwe
ringhe watvoor waer sint dat icse an min vngheer
ghehad heb vnd ic in selue vā alle punte des
dincs ontfaghe en vā alle lude verluht Ende
in en durt niet dat ic eenighe ander vrou bem
ne dan v Dus soe bid ic v als ic ootmoedeliche
can en mach heb ic in eenighe manere v misdā
ofteghen v misgāen dat bid ic ghe in verghē
vilt Ende dat het v belien dat onse belofte
hier wārtuts tusschen ons beyden gheschiet tot
perfectien comē moghe alst behoert

Bliet heer ridder andwoerde de vrouwe ic
heb v in voerleden tiden soe zeer bemint
dat gheen onfortune noch ongheluc in v v son
de moghen doen act hebbe Dus besiet wat v
meeninghe is Min waerde vrou andwoerde doe
rason min meeninghe noch begheert en is niet
anders dan te moghe comē bi uwer ghenade
so vare dat ic v man waer als ic ouer langhe
beloest heb in dien het in moghelit waer maer
het is vā node heu mich onse zachte te beleyde
vp dat medea niet en vernēme wat wiste in dat
ic ghetrouhad in en soude niet iuste tot dat

ontslaghen en[de] van allen lijden verlicht, ende mi en dinct niet dat ic eenighe ander vrou beminne dan u. ¹ Dus soe bid ic u als ic ootmoedelicste can ende mach: heb ic in eenigher manieren u misdaen of teghen u misgaen, dat, bid ic, ghij mi vergheven wilt, ende dat het u believe dat onse beloften hier voertijts tusschen ons beyden gheschiet, tot perfectien comen moghen, alst behoert.”²

S Eker,³ heer ridder,” andwoerde de vrouwe, “ic heb u in voerleden tijden soe zeer bemint dat gheen onfortune noch ongheluc mi up u soude moghen doen aet⁴ hebben.⁵ Dus besiet wat u meeninghe is!”⁶

“Mijn waerde vrou,” andwoerde doe Jason, “mijn meeninghe noch begheerte en is niet anders dan te moghen comen bij uwer ghenade so varre dat ic u man waer, als ic over langhe beloeft heb, in dien het mi moghelic waer, maer het is van node heymelic onse zaeck te beleiden up dats Medea niet en verneme, want wiste zij dat ic ghetrouw had, zij en soude niet rusten tot dat [147r] zij u had doen sterven.”⁷

“Seker, heer ridder,” andwoerde de scone Mirro, “wij sullent wel maecken, houtet an u niet,⁸ ende ic sal u segghen hoe ghij mit mi

---

1. Et lors tout a cop Il oublia medee et ne lui souuint de nulles dames fors de la belle mirro / pourquoy Il perdy son ennuyeux maintien si quil recouura tout nouuel estre et contenance / Atant Il print a regarder la noble dame dune chiere Ioyeuse et lui dist / Ma dame le vous rens grace et mercy de vostre aneau Car pour certain depuis quil a este en mon doy le me trouue de tous points eslongie et allegie de mes douleurs Et ne me semble point que Iaime autre dame que vous /

2. Et pour tant le vous requiers treshu[m]blement que sen nulle maniere le ay failly ou mesprins enuers vous que pardonner le me vueilliez. Et que il vous plaise que nos compromis pieca fais puissent sortir bon effect.

3. Hs.: **B**eker

4. aet: haat

5. [Gr 148r] [P 19.3] **C**ertes sire cheualier respondy lors la noble dame le vous ay parcideuant tant ame que nulle Infortune ne me pourroit nullement faire concepuoir haine enuers vous /

6. Et pour tant regardez quelle est vostre Intencion.

7. Ma chiere dame respondy lors Iason. mon desir et mon Intencion nest que de *paruenir* a estre *vostre* mary sil mest possible comme le lay pieca promis / mais Il est necessite de secretement *conduire* la besongne a celle fin que medee nen soit aduertie / car selle sauoit que le *vous* eusse espousee elle ne cesseroit Iamais Iusques a ce quelle vous auroit fait mourir /

8. houtet an u niet: met uw medewerking

zn v had doen stene Beliet heer rudder and woer
 de de front mirro vnn sullent wel maectie houtet
 an v met Ende ir sal v segghen hoe ghr met
 in treclie als de brulocht gbedaen sal wesen en
 deen v in den frime va een knape ende ontex
 leene v als ghr best moghe sult Ende dieue in
 als een knape En als v in olferne sijn soe moech
 de ghr in dan heymelic trouwe En alsoe doe de
 medea noch nyemiet ter weert en salder of be
 ten dan ghr en is En wil gh of met de groete toe
 ueresse die v alsoe langhe mit haer touwe ghe
 houden heeft in haer stuc mit haer cunste vln
 sullen voert an ghebrylic deen des ander heste
 die vnn langhe ghebouden hebbe iason was te
 vreden te doen de gaetlic alst de romghmit mir
 ro oadmierde dieo zn zeer blude was Om onse
 maten te cotten gbeduerende dese brulocht ja
 son ende mirro sprake die te same va haer heste Int
 eynde de brulocht wart gbedaen deen en dander
 toghen tusswaert Ende iason ghing mit der rom
 ghmit mirro in olferne ontgriet ende gbedect
 ghelic een knicht die dieut eydede hmoemey
Dus zn deden soe vele dat zn binn saubor
 een deon camelen mit var va haer camer En
 versach hem mit een offin dat zn haer doer
 wachtter was En en hielt bi haer maer een rouff
 alleen die een deels haer heymelicheit wiste
 hoe wel dat zn der almits vier plach te houden

no de
 stont
 e gheue
 baer
 reuic
 egn
 ste en
 ulde
 omghe
 e des
 Ende
 bein
 licste
 us dae
 gheue
 ste
 et tot
 be ir
 mit
 or sou
 at v
 doe
 met
 ade
 ghe
 maer
 de
 zn die
 dat

trecken [sult] ¹ als de brulocht ghedaen sal wesen, ende cleen ² u in den scijne van een knape, ende onteykenen ³ u als ghij best moghen sult, ende dienen mi als een knape. ⁴ Ende als wij in Olifernen sijn, soe moechde ghij mi dan heymelic trouwen. ⁵ Ende alsoe doende Medea noch nyement ter weerelt en salder of weten dan ghij en[de] ic. ⁶ Ende wil zij of niet, de groete toeveresse die u alsoe langhe mit haer toverie ghehouden heeft in haer stric mit haer cunsten, wij sullen voert an ghebruyken deen des anders liefde, die wij langhe ghehouden hebben.”⁷

Jason was te vreden te doen de zaecken alst de conighinne Mirro ordineerde, dies zij zeer blijde was. ⁸

Om onse materij te corten, gheduerende dese brulocht Jason ende Mirro spraken dic te samen van haer liefde. ⁹ Int eynde de brulocht wart ghedaen, deen ende dander toghen tuyswaert, ende Jason ghing mit der conighinne Mirro in Olifernen, onteykent ende ghecleet ghelijc een knecht die dient, en[de] dede hem noemen Sambor. ¹⁰

---

1. Ontbreekt in hs. — **Bellaert [1485]**, fol. k5ra: trecken sult

2. cleen: kleden

3. onteykenen: onherkenbaar maken

4. Certes sire cheualier respondi la dame nous ferons tresbien se a vous ne tient Et vous diray comment. vous vendrez avecques moy apres les nopces et si vous mettrez en guise dun varlet en vous deffigurant le plus quil vous sera possible et seruirez comme varlet /

5. Mais quant nous serons en oliferne vous me pourrez auoir secretement a espouse /

6. et par ainsi medee nen saura riens ne personne que vous et moy

7. Et vueille ou non la forte enchanteresse qui trop vous a tenu en ses sorts [121r] et es dangiers de ses ars / dores en auant nous Ioyrons des amours lun de lautre /

8. ¶ Adont Iason fu content de soy conduire en celle matiere tout ainsi que la royne mirro en auoit ordonne dont elle fut moult Ioyeuse /

9. Pour abregier la matiere durant ces nopces Iason et mirro souuenteffois parlerent ensemble de leurs amourettes. Et receut Illec Iason maintes belles loenges qui moult seroient longues a racompter /

10. En fin les nopces faillirent vngs et autres prindrent congie et sen allerent en leurs maisons / ¶ Si ne fait point a oublier que Iason sen ala en oliferne avecques la belle mirro en habit et desguise comme varlet seruant et se faisoit de son nom appeller sambor.

Vp den selue dach dat zyn ghecomē was waeren
Dese ordmānen ghemact alst nachst was en dde
votoghen was om te ruste. De front mirro die be/
gheert iacobde vā laugher band sende hermelic
den priester halen vā haer wet ende sambor me/
de en troude aldaer sambor hermelic en verse/
de doe den priester die zyn rostelc versach mit zyn //
whele vp dat hut seeret hieldē En hielt haer
man in haer camer En als de priester was was
En zyn hem alleen in de camer boundē Doe begon //
nen zyn mit goeder harte en oer natrstelc te be/
lyden de vrechden die men beleyt mit minlic
leue daer de hest zoe is en vermaecte hē onder //
linghe mit vrechde Ende leyde dit minlic le //
uen al de winter doer Ende des daghes diende
de vromē iason vā sin offyn En snachē onder //
wat hy hem vandat minlic leue der heste alst
behoert mit sin waerde vrou die hem bouē haer
selue benude De deuchdelic primē iason hē
dus houdende als gheset is Ende en was soe
subtil noch soe wns mit dat hy hyn wachte //
tonde van den ogben die daer binnē diende
mirro selue en roste haer mit wachte voer haer
vroulke en ionff zyn en dede hem somtūte alte
veel cotmānen en manere vā heste en de sibe //
lins iason zoe dat het veel gheschic worden
en sonderlighe de die ionff die zyn wylt haer
camer had gheset soe dat zyn bespnden de
minlicke gheselstepe doer een royn screulm

D Us zij deden zoe vele dat zij binnen Olifernen quamen ende [zij]¹ logierde Jason in een cleyen camerkin, niet var van haer camer, ende versach hem mit een officij² dat hij haer doer wachter was, ende en hielt bij haer maer een joncfrouwe alleen, die een deels haer heymelicheit wiste, hoe wel dat zijder altijs vier plach te houden.³ [147v] Up den selven dach dat zij ghecomen was, waeren dese ordinancien ghemaect.⁴

Alst nacht was ende elck vertoghen was om te rusten, de scone Mirro, die Begheerte jaechde van langher hand,⁵ sende heymelic den priester halen van haer wet ende Sambor mede ende troude aldaer Sambor heymelic ende versende⁶ doe den priester, die zij costelic versach mit juweelen⁷ up dat hijt secreet hielde, ende hielt haer man in haer camer.⁸ Ende als de priester wech was, ende zij hem alleen in de camer vonden, doe begonnen zij mit goeder harten ende oec naerstelic te beleyden de vreuchden die men beleyt int minlic leven, daer de liefst zoe is,⁹ ende vermaecten hem onderlinghe mit vreuchden, ende leydden dit minlic leven al de winter doer.¹⁰ Ende des daghes diende

---

1. Ontbreekt in hs.

2. officij: ambt, aanstelling

3. [Gr 148v] [P 19.4] **Q**uant donques lamant et la dame orent tant exploittie quen oliferne la cite se retrouuerent la dame loga son amant en vne petite chambrette non pas loing de la sienne / Et lui donna loffice destre son huissier Et si ne retint auèques sa personne fors tant seullement la damoiselle qui sauoit la pluspart de ses secretz. Combien que elle auoit a coustume de tousiours auoir en sa chambre Iusques a quatre damoiselles /

4. Les ordonnances et conclusions faittes en la mesme Iournee quelle fut reuenue

5. van langher hand: al geruime tijd

6. versende: stuurde weg

7. mit juweelen: in de broktekst een 'bourse plaine dor' (geldbeurs met goudstukken)

8. quant vint la nuit et vng chascun se fu retrait en son lieu pour dormir *et* reposer / La royne que desir chassoit de longue main enuoya bien secretement querir le prestre de leur loy et sambor aussi / et a petit de bruit elle espousa sambor / puis renuoya le prestre Et a celle fin que Il fust secret elle lui donna vne bourse plaine dor / Elle retint son espoux en sa chambre /

9. daer de liefst zoe is: zoals dat in de liefde gaat

10. Et lors que le prestre sen fut alle et quilz se retrouuerent a leur priue Il encommencerent a mener de bon heyt le deduit dont len vse en la vie amoureuse et moult Ioyeusement se consolerent ensemble / Et demenerent celle [121v] amoureuse vie tout ou long de liuer /

de vrome Jason van sijn officij, ende snachs onderwant¹ hij hem van dat minlic leven der liefden, alst behoert, mit sijn waerde vrou, die hem boven haer selven beminde.²

De deuchdelicke prins Jason hem dus houdende als gheseit is, en³ was soe subtyl noch soe wijs niet dat hij hem wachten conde van den oghen die daer binnen dienden.⁴ Mirro selve en conste haer niet wachten voer haer vrouwen ende joncfrouwen, zij en dede hem somtijts alte veel continancien⁵ ende manieren van liefden, ende desschelijcs Jason, zoe dat het veel ghewaer worden, ende sonderlinghe de drie joncfrouwen die zij uuyt haer camer had gheset, soe dat zij bespijden de minlicke gheselscepe doer een cleyn sceurkin [148r] dat zij in de camer ghemaect hadden vander conighinnen, ende zaghen daer hoe dat Sambor menich warven sliep inder conighinnen bedde mit haer, dat hem seer mishaechde, want zij en kenden⁶ Jason niet, maer meenden dat het een karel⁷ gheweest had.⁸

Ende deen van desen joncfrouwen had een broeder, ghenoomt Butorus, die de conighinne zeer beminde, maer hij en dorstet haer in gheender wijs ondecken.⁹ Ende als dese joncvrou, zuster van Butorus, zach dit weerc van Jason en[de] haer vrou, wetende dat haer broeder

---

1. onderwant: spande hij zich in, gaf zich over aan

2. Si deuez croire que de Iour le preu Iason seruoit de son office Et de nuit Il sentremettoit de celle tant gracieuse vie damours *comme* en tel cas appartient auecques sa dame qui tant laymoit que merueille.

3. Hs.: is Ende en was

4. [Gr 149r] [P 19.5] **L**E vertueulx prince Iason donques soy maintenant en ceste facon ne fu pas si subtil ne si bien aduise quil se sceust garder des yeulx de ceulx et de celles qui seruoient par leans /

5. continancien: tekenen

6. kenden: herkenden

7. karel: 'boerenlul'

8. La royne mesmes ne se sauoit abstenir que deuant ses seruiteurs et damoiselles elle ne lui feist moult souuenteffoiz trop de contenances et semblans amoureux Et pareillement faisoit le preu Iason a elle Et ainsi plusieurs sen apperceurent. Et par especial les trois damoiselles quelle auoit mises hors de sa chambre. Si espierent en telle maniere celle tant amoureuse compaignie que par vng pertuis petis quelles firent en la chambre de la dame elle veirent de fait *comment* sambor couchoit maintes fois ou lit de la royne auecques elle. dequoy elles furent moult desplaisantes car elles ne congnoissoient point Iason / ains pensoient que ce fust vng villain.

9. Et lune de ces trois auoit vng frere nomme butorus qui treffort aymoyt la royne / mais nullement declairer ne lui osoit /

Dat zy in de camet ghemact hadde vander rom
ghinne En zaghen datt hoe dat sambor mit
mshwarus slyep in der romghinne bedde mit
haer dat hem seer misbaerthde want zy en lie
den iason niet maar mltiden dat het een kra
eel ghebeest had En deen va desen ionck had
een broeder ghenocent butornus die de rom
ghinne zeer bemide maar hy en dorstet haer
in gheender vus vudele Ende als dese ionc
vrou zuster va butornus zact dit beert va iaso
en haer vrou wetende dat haer broeder de rom
ghinne mide mit ende spuit quamē in haer zoe
dat zoe dat zy niet langher zlyughe en mocht
maer uer een haer broer tot haer ende seyde he
hoe dat sambor he onghelue dede va sin lieft
En dat zy selue ghesien had dat hy by uach
by der romghinne in haer selfe bedde

Als butornus dese nyemaer verstaē had begreep
hy een dootdelit act by iason En nam by
in hem selue da hy hem moorden waert dat hy
hem by sin boodeel roudē betrape wilstant
hy en dorste niet segghe of eeughe ma niet
toghe dus was hy laghe tut in dese pnie al
tut draghende in sin hart desen quade wille
hoe hy iason soude moghe doen sterue Ende
iason die nyelbers of en wiste leyde sin
leue mit groeter vrechden mit sin vrouwe te
laeste de winter leet en de nyen tut began te romē

de conighinne minde, nijt ende spijt quamen in haer, zoe dat zij¹ niet langher zwijghen en mocht, maer riep een [dach]² haer broer tot haer ende seyde hem hoe dat Sambor hem onghelijc dede van sijn lieft, ende dat zij selve ghesien had dat hij bij nach bij der conighinnen [sliiep]³ in haer selfs bedde.⁴

Als Butorus dese nyemaer verstaen had, begreep hij een dootdeli[c]⁵ aet up Jason ende nam up in hem selven da⁶ hij hem [soude]⁷ moorden, waert dat hij hem up sijn voordeel conde betrapen.⁸ Nochtans hij en dorste niet⁹ segghen of eenighe manier toghen.¹⁰ Dus was hij langhe tijt in dese pijn, altijd draghende in sijn hart desen quade wille hoe hij Jason soude moghen doen sterven.¹¹ Ende Jason, die nyeuwers of en wiste, leydde sijn leven mit groeter vreuchden mit sijn vrouwe.¹²

Ten laesten de winter leet ende de nyeu tijt¹³ began te comen.¹⁴ [148v]
Doe wart Jason dinckende dat int eerste toecommende maent vander

---

1. Hs.: zoe dat zoe dat zij

2. Ontbreekt in hs.

3. Ontbreekt in hs. — **Bellaert [1485]**, fol. k5va: *dat* hi lach bi *der coninghinnen* in haer selfs bedde

4. Et quant celle seur de butorus apperceut la conduite de Iason et de mirro sachant que son frere amoit la royne / despit et enuie se bouterent en elle si quelle ne se peut taire. Aincois appella vng Iour butorus et lui dist que sambor lui faisoit tort de ses amours / mesmement lui certiffia quelle lauoit veu coucher auecques la royne de nuit et en son propre lit.

5. Hs.: dootdelit — **Bellaert [1485]**, fol. k5va: een dootlike haet

6. da: dat

7. Ontbreekt in hs.

8. [**Gr 149v**] **Q**uant Butorus ot entendu ces nouvelles Il fu moult pensif et conceput vne mortelle hayne alencontre de Iason / Et conclud en lui mesmes quil le murdroit sil le pouoit trouuer ne rataindre a son auantaige

9. niet: niets

10. [**122r**] Toutefois Il nen osoit parler ne faire aucun semblant.

11. Si fut moult longuement en celle paine et en tousiours machinant vng tres enuenime vouloir Et pour tant portoit en son estomac le desir de mettre le vaillant cheualier a mort /

12. et dautrepart le preu Iason qui ne pensoit qua tout bien faire se maintenoit tresamoureusement auecques sa dame /

13. de nyeu tijt: de lente

14. Au fort lyuer se passa et la nouvelle saison encommenca a venir /

doe wart iason duchtende dat mit eerste toecomende
maect vander maect De greecke trecke souden
mit groeter macht voer troven daer hi oec ghe-
loeft had te wesen om vraech te doen voer de
groete stande en onghelue dat he hie boetuto
ghedaen wart en sin mede gheselle vaden ro-
mule leomedon va troven **E**n als hem dit voer
qua lach hi in sin liefs arm en began te zuchte
zoe dat zut hoede **E**n vraech de he wat hem
lette en dat zut wete wilde waer vp iason andwaer
de dat hem thart met te pas en was waer roet
v. dit quaet seyde mirro **B**elien min vrou seyde
iason ic en heb anders in min hart met dan ic
va noots weghe gaen moet tot in min lant mit
heer vanden greecke om vraech te nemme vander
stande ende overdaet die in die va troven de-
den en meer edelen mit in dus min vaeide
vrou als ic v moet late ic heb groete duit
maer ic hebt beloeft en beloft maect sult **M**in
vrent seyde mirro quit v in tghint daer ghy
in ghehouden zut ic en wil in ghender name
ren belette v eer of veluare dus ghy sult
inden tot in v lant Maer als ghy weder licet
vraech v wel vande muste en toetue va mi-
dea en iason belofde haer alsoe te doen **E**n
sloet daer vp wat daghe dat hi reysen soude
Wen sprake lach dese rouwe die haer braed-
butrus til haer ghestant ghesent had en hoer

maert¹ de Griecken trecken souden mit groeter macht voer Troyen, daer hij ooc gheloeft had te wesen, om wraeck te doen voer de groete scande en[de] onghelijc dat hem hier voertijts ghedaen wart, en[de] sijn mede ghesellen, vanden coninck Leomedon van Troyen.² Ende als hem dit voor quam, lach hij in sijn liefs arm³ ende began te zuchten zoe dat zijt hoerde en[de] vraechde hem wat hem lette, ende dat zijt weten wilde, waer up Jason andwoerde dat hem thart niet te pas en was.”⁴

”Waen coemt u dit quaet?”, seyde Mirro.⁵

“Seker, min vrou,” seyde Jason, “ic en heb anders in mij[n]⁶ hart niet dan ic van noots weghe gaen moet tot in mijn lant int heer van den Griecken om wraeck te nemen vander scande ende overdaet die mi die van Troyen deden, ende meer edelen mit mi.⁷ Dus, mijn waerde vrou, als ic u moet laten, ic hebs groeten druc.⁸ Maer ic hebt beloeft, en[de] beloft maect scult.”⁹

“Mijn vrient,” seyde Mirro, “quijt u in tghunt daer ghij in ghehouden zijt!¹⁰ Ic en wil in ghender manieren beletten u eer of welvaren.¹¹ Dus

---

1. In de vertaling verdwijnt de woordspeling met ‘Mars’, de god van de oorlog.

2. ¶ Et lors le preu Iason se remembra que a lentrete du prouchain mois de mars les gregois deuoient a grosse armee aller deuant troies ou Il auoit promis destre pour soy vengier de la grant Iniure et oultraige que lui auoit par auant faitte et a ses compaignons le roy laomedon

3. arm: armen

4. niet te pas en was: niet in orde was — Et a celle remembrance Il estoit couchie entre les bras de sa dame Si encommenca de souspirer tant que la dame le ouy Si lui demanda quil auoit et lui dit que sauoir le vouloit / surquoy Iason lui respondy que le cuer lui fa[i]soit mal /

5. Dont vous procede ce mal dist la dame /

6. Hs.: mijm

7. Certes ma dame respondy Iason le nay autre douleur en cuer si non pour tant quil mest grant neccessite de aller Iusques en mon pais en larmee de ceulx de grece pour prendre vengeance dun grant oultraige et Iniure que mont faitte les troyens et a plusieurs nobles cheualiers de grece /

8. dont ma chiere dame quant Il fault que le vous laisse lay tant dennuy que plus ne puis /

9. mais le lay promis *et* chose promise est deue /

10. ¶ Mon amy respondi la dame acquittez vous de ce a quoy estes tenu

11. le ne vouldroye nullement retarder vostre honneur ne vostre bien /

ende sach al tegunt dat iason en inuo slote En
 in ghing ter stonten verfloucht haer broeder dat
 in ghehoert had Ende vp wat dach dach dat ia
 son vertreken soude in sin lant dese butorius
 waer zeer blude als hy dese maere vestont En
 sloot in he selue dat hy iason bespree soude in
 een bossh daer hy luden most Ende nep yn
 edel manen tot hem van sinder kennissen En
 stude haer dat iason haer misdaten had Ende
 dat hy wilde dat iason verflaghe waer vp sulc
 len dach als hy in sin landen inde soude vp
 troete als dese dach gherome waer de edel prins
 stude mit groeten berachic va sin vrou al
 leen En reet soe doer bossh Nut langhe en had
 hy ghereden mit bossh als butorius en sin yn
 gheselle sonder woert te spreken quame ende
 sloughe vp hem als die hem vanden linc ter
 doot hebbe voude Ende hy had oor ter stont
 doot ghebeest had hy bh ane ture met zeer
 wel ghebeest ghebeest Ende onder ander bu
 tewas gaf hem een soe groete slach vp sin
 hooft dat hy inlic most wilden of en wilden
 mit den hooft de ter lichter zide va groete laste
Als de vrou me iason he als die gheuoelde
 besinghelt en beuochte va desen veruaders
 Ende dat met vp hem slouch va vocie en va
 alle zide waer hy zeer veruochert mit te min
 hy sette hem ter beer en toerh sin gwaert daer

ende
 vanden
 or ghe
 oer de
 veltu
 en ro
 woer
 surhe
 dem
 andwa
 roet
 lorde
 danij
 et mit
 vander
 y de
 ede
 dunt
 Min
 s gh
 name
 ult
 licet
 a mi
 in en
 soude
 laghe
 ce brae
 7 hoo

ghij sult rijden tot in u lant. ¹ Maer als ghij weder keert, wacht u wel vande cunsten ende toeverien van Medea!” ²

Ende Jason beloefde haer alsoe te doen, ende sloet daer up wat daghe dat hij reysen soude. ³

TE wijle dat Jason ende Mirro dus laghen en[de] spraken, lach dese joncfrouwe die haer broeder Butorus al haer ghestant ⁴ gheseit had, ende hoer-[149r][de] ⁵ ende sach al tgunt dat Jason ende Mirro sloten, en[de] zij ghing ter stont ende versloucht haer broeder dat zij ghehoert had, ende up wat dach ⁶ dat Jason vertrecken soude in sijn lant. ⁷ Dese Butorus was zeer blijde als hij dese maere verstont, ende sloot in hem selven dat hij Jason bespien soude in een bossch daer hij lijden most, ⁸ ende riep .XIJ. edel mannen tot hem van sijnder kennissen ende seyde haer dat Jason ⁹ haer misdaen had ende dat hij wilde dat Jason verslaghen waer up sulcken dach als hij in sijn landen rijden soude. ¹⁰

---

1. Et pour tant vous cheuacherez Iusques en vostre pays /

2. Mais quant vous retournerez par deca gardez vous bien des ars et enchantemens de medee.

3. lors Iason lui promist que ainsi en seroit Il ¶ Et conclud Illec du Iour de son partement.

4. haer ghestant: wat zij (al spionerend) te weten gekomen was

5. Hs.: hoer- — **Bellaert [1485]**, fol. k6ra: hoerde

6. Hs.: dach dach (dittografie)

7. [Gr 150r] [P 19.6] [122v] **A**Incois que la royne mirro et Iason eussent cesse de parler de ceste matiere la damoiselle qui auoit declairie tout le fait a son frere butorus estoit regardant et escoutant a son trou / Et entedy tout ce que la dame et Iason auoient deuisse / dit et conclud / Adont elle en aduertit son frere et lui dit tout ce quelle auoit entendu et le Iour que Iason deuoit partir pour aller en son pays /

8. daer hij lijden most: waar hij doorheen moest reizen

9. Jason: de vertaling is correct, maar de brontekst is corrupt. Lees met de autograaf: Sambor.

10. celui butorus fu moult Ioyeux quant Il entedy ces nouvelles Et conclud en lui mesmes quil espieroit Iason en vng bois sur vng chemin par lequel Il lui conuendroit passer / Adont Il appella Iusques a .xii. gentilz hommes de sa congnoissance Et leur dist que Iason leur auoit meffait et quil vouloit quil fust occis en vng tel Iour quil deuoit partir dillec pour retourner en son pays /

Up tcorte, als dese dach ghecomen was, de edel prins scheyde mit groeten beclachten van sijn vrou ende reet soe [alleen]¹ doer tbossch.²

Niet langhe en had hij ghereden int bossch als Butorus ende sijn .XIJ. ghesellen sonder woert te spreken³ quamen ende sloughen up hem als die hem vanden live ter doot hebben woude, ende hij had ooc ter stont doot gheweest, had hij bij aventueren niet zeer wel ghewapent gheweest, ende onder ander Butorus gaf hem een soe groete slach up sijn hoofd dat hij nicken⁴ most, wildij of en wildij, mit den hoofde ter lichter zijden van groeten laste.⁵

Als de vrome Jason hem als dus ghevoelde besinghelt en[de] bevochten van desen verraders, ende dat men up hem slouch van voeren en[de] van allen zijden, was hij zeer verwondert.⁶ Niet te min, hij sette hem ter weer en[de] toech sijn zwaert, daer [149v] hij [hem]⁷ onder sijn vianden zeer vromelic mede weerde als een vroem ridder, als hij was.⁸ Maer de plaets daer hij verlaecht⁹ was, was een zeer laech, smal gat, soe dat hij hem mit groeter pijnen behelpen mocht, want de onghetrou verrader en[de] sijn hulperen waeren an twee zijden, an deen zijde zes ende sesse an dander, die gheclommen waeren up de hoghe berghen die dese laechte bezijden laghen, ende worpen groete steene up hem zoe dat zij sijn paert onder hem dooden, ende doer worpen ooc sijn helm ende [maecten hem]¹⁰ een groot gat in sijn

---

1. Hs.: *van* sijn vrou alleen Ende reet soe doer tbossch

2. Pour abregier *quant* le Iour fu venu le noble prince se party a moult grant regret de sa dame. Et se mist tout seul au chemin par le bois /

3. sonder woert te spreken: wat de overval extra laf en verraderlijk maakt.

4. nicken: (het hoofd) buigen

5. ¶ Si ne eut gaires loing erre dedens le bois quant butorus et ses douse compaignons sans lescrier ne vng seul mot sonner frapperent sur lui et lui donnerent plusieurs grans cops et mortelz neust este que a ladventure Il se estoit moult bien arme a son partement Et entre les autres butorus lui donna vng si merueilleux cop sur la teste que vouldist ou non Il le fist cliner du coste senestre.

6. [Gr 150v] [P 19.7] ¶ Quant le preu Iason se senty ainsi aduironne et assailli de Iceulx traytres et que len frappoit sur lui *par* deuant et de toutes pars Il fu tout esbahy /

7. Ontbreekt in hs.

8. Neantmoins Il se mist a deffence et tira la bonne espee / de laquelle Il combaty ses ennemis moult vaillamment et comme preu cheualier quil estoit /

9. verlaecht: overvallen

10. Ontbreekt in hs.

hij onder sin brande zeer vromlic mede woerde als
een vrom ridder als hij was maer de plaete daer
hij verlaecht was was een zeer laech smal gat
soe dat hij hem mit groeter pijn behelpe mocht
Want de onghetrou verader en sin hulperen waer
ten an twee zuden an deen zude zec en seste an
dander die gherloemen waer vop de hoghe ber
ghen die dese laechte bezude laghe En worpe
groete stene vop hem soe dat hi sin patit onder
hem dooden Ende doer worpe oot sin helm en
een groot gat in sin hooft als iason sin patit
zack stene en als hij voelde de quetsinghe mit
hooft ston thij te voet al verstoet En butorus
en sin gheselle besproghen hem vop een men en
worpe vop hem stene glans en swarde daer
hi hem tot veel plaetsen mede worden niet en
iason als een vrom ridder leet doer de passa
ghe en verreech een zeer scoen ruyne plaetse
En butorus mit sin gheselle volghden hem en
beuochte hem hant teghen hand Ende onder
ander butorus qua binnē slaghe vā iason tot
sin quade auctuer Want iason slouch he vpt
hoefste vā sin helm mit sulker macht dat
hi hem den helm en thoest doer slouch to sin
oghe dat hi doot voer sin voeten viel

Dus als ghi ghehoort hebt staef butorus
En als sin gheselle vernamen dat hi doot
was riepe zual vpiason en besproghen hem vop

hooft.¹ Als Jason sijn paert zach sterven, ende als hij voelde de quetsinghe int hooft, stont hij te voet al verstoert, ende Boterus² en[de] sijn ghesellen bespronghen hem up een nyeu ende worpen up hem stenen, glavien ende zwaerden, daer zij hem tot veel plaetsen mede wonden.³ Nietemin,⁴ Jasoen, als een vroem ridder, leet doer de passaghe ende vercreech een zeer scoen, ruyme plaetse.⁵ Ende Butorus mit sijn ghesellen volchden hem ende bevochten hem hant teghen hand ende onder ander Butorus quam binnen slaghe van Jason tot sijn quade aventuer, want Jason slouch hem upt hoechste van sijn helm mit sulcker macht dat hij hem den helm ende thoeft doer slouch to⁶ zijn oghen⁷ dat hij doot voer sijn voeten viel.⁸

D Us⁹ als ghij ghehoort hebt, starf Butorus.¹⁰ Ende als zijn ghesellen vernamen dat hij doot was, riepen zij al up Jason en[de] bespronghen hem up [150r] een nieu seer strenghelic,

---

1. Mais le lieu ou butorus laissailloit trop asprement estoit en vng bas cauain et destroit passage si que la ne se pouoit Iason a tresgrant paine aider. [123r] Car le desloyal traytre et ses complices estoient a deux lez six a lun lez et six a lautre / montez sur les haulx tertres qui costioient le cauain et gettoient grosses pierres sur lui / en telle facon quilz occirent et agrauenterent son cheual soubz lui / Et de fait Ilz lui froisserent son heulme et lui firent vng merueilleux trou en la teste /

2. Sic — **Bellaert [1485]**, fol. k6rb: butorus

3. Lors que Iason vey son cheual mourir et quil senti la douleur de la blecheure de sa teste Il se mist a pie tout estourdy / mais butorus et ses *compaignons* lassaillirent de rechief et getterent sur lui pierres glaiues et espees / dont le froisserent et naurerent en plusieurs lieux

4. In de laatste lettergreep ontbreekt een pootje.

5. Car les horions venoient de hault neantmoins Iason comme vaillant cheualier marcha outre le passage et tant fist quil se trouua en vne assez belle lande /

6. to: tot

7. oghen: in de brontekst tot zjn tanden.

8. Adont butorus et ses gens le suiirent tant quilz le vindrent combatre main a main Et entre les autres butorus laproucha a sa malle aduventure / Car Iason le fery sur le comble de son heulme *par* telle fierte quil lui encreua le heulme et la teste Iusques es dens et labati mort a ses piez.

9. Hs.: **Sus**

10. [Gr 151r] [P 19.8] **C**omme entendre pouez fut miserablement occis le desleal butorus /

een men seer strengelic vermeulde desin vronde
 die hi mit nauwe gat ontfanghe had als ghe
 seyt is dus began tgh tuerst weder stiep ende
 vreeselic hoe wel dat iason meer moete dan machte
 had nochtans vreesde hi hem mit groeter nacht
 badende zyn swaert in haer bloet zoe dat hi va
 den en verrader de seuen mit butome vslouch
 en vacht daer nat noch laghe teghen de vuer
 en danctuer ghemel hem zoe dat hi alle dander
 quette ter doot toe maer selue en ghing hi met
 vry want hi was ghequiste tot zoe veel plaet
 sen daer hem tbloet vlyt hep ende sonderling
 vlyt sin hooft zoe dat hem tharte begaf mit eyn
 de en sloughe he onder de dooden inder de
 k vuer laetste die hi met verblime en morcht maer
 wat vronde als dese moordenaris he te aerden
 had gheslaghe meende zyn wel dat hi doot
 waer dus ghinghe zyn siter omtentuste en ghin
 ghe ten laetsten al zoetelic in de stat als die he
 nauwelic onderhouden en rone maer o tot haer
 huyfen te romē moste zyn lude voor tpalays de
 romghme hi auctuerie wartse va vane zien
 de en zacht dat zyn al mit bloede bedert waen
 dat haer zeer vronde hielte zyn deede ter stont
 roupe ende varet de waen zyn quacme he
 laet vande vrou seyde deen van hem vieren
 vry romē va een quade tere wat sambot en arbt
 va onse vruende ligghe doot mit bossh mit butome

e als
 to daer
 gat
 nocht
 e waer
 se an
 e be
 rpe
 nder
 en
 patit
 e mit
 tus
 en
 ar
 tem
 rissa
 actse
 y en
 er
 tot
 ot
 dat
 zyn
 tub
 doot
 pp

vernieuwende sijn wonden die hij int nauwe gat ontfanghen had, als gheseyt is.¹ Dus began tghevecht weder scarp ende vreeselic.² Hoewel dat Jason meer moets dan machs³ had, nochtans weerde hij hem mit groeter cracht, badende zijn zwaert in haer bloet, zoe dat hij van den .XIJ. verraders de seven⁴ mit Butorus verslouch, ende vacht daer nae noch langhe teghen de vive.⁵ En[de] daventuer gheviel hem zoe dat hij alle dander quetste ter doot toe, maer selve en ghing hij niet vrij, want hij was ghequetst tot zoe veel plaetsen, daer hem tbloet uuyt liep, ende sonderling uuyt sijn hoofd, soe dat hem tharte begaf int eynde, ende sloughen hem onder de dooden neder⁶ dese vier laetste, die hij niet verwinnen en mocht.⁷ Maer wat wonder, als dese moordenaers hem te aerden had[den]⁸ gheslaghen, meende[n]⁹ zij wel dat hij doot waer.¹⁰ Dus ghinghen zij sitten om te rusten ende ghinghen ten laetsten al zoetelic¹¹ in de stat, als die hem nauwelic onderhouden¹² en conden.¹³ Maer om tot haer huysen te comen, mosten zij lijden voor tpalays.¹⁴

---

1. Et lors que ses complices se apperceurent quil estoit mis a oultrance Ilz sescrierent tous sur Iason et le enuayrent de rechief / tresangoisseusement en lui renouellant la douleur des playes et mutillures que faittes lui auoient au cauain comme dit est

2. Si recommenca lestour aspre et terrible

3. machs: machts

4. seven: de vertaling is correct, maar de brontekst wijkt hier af van de autograaf-redactie die "huit" (acht) leest.

5. Combien que Iason auoit plus de couraige que de puissance / Toutefois Il se deffendy par moult grant vigueur en baignant par telle maniere tout le trenchant de son espee en leur sang que de ces douse murdriers Il en mist a mort les sept avecques butorus / puis se combati encores moult longuement contre le demourant /

6. sloegen hem voor dood tegen de grond

7. si lui aduint telle la fortune quen escarmuchant [123v] Il naura tous les autres a mort mais comme cellui qui nen eschappa mie net Il fu blecie en tant de lieux que par leffusion du sang qui sailly de son chief le cuer lui failly en fin et labatirent entre les mors les quatre derreniers quil na[u]oit en facon nulle peu paroultrer /

8. Hs.: had — **Bellaert [1485]**, fol. k6va: hadden

9. Hs.: meende

10. mais quel merueille. [Gr 151v] **Q**uant Iceulx murdriers orent porte par terre le preu Iason Ilz cuidèrent bien quil fust mort

11. zoetelic: langzaam, voetje voor voetje

12. onderhouden: staande houden

13. si sen allerent seoir pour eulx reposer Et puis tout doucement Ilz se retraitent en la cite co[mm]e ceulx qui a moult grant paine se pouoient soustenir /

14. mais pour aller en leurs maisons Il leur conuenoit passer deuant le palais /

Die ons daer leide om sambor te slaten die hem veel
leete ghedaen had als by ons seyde maer sam-
bor heeffe alle ghedoot vryghedaen ons vrie
dit oor soe iamerlic ghequest zyn ist dat de go-
den ons gheen so udelinghe graten en doen vry
syn in groeter sorghe vā onsen leue

Onder dese wonden dus onderling sprekende de
Alte van desen vrien storue omersienlic
de romghime die hoetude was soe verflaghen dat
haer haer haer begraf en viel in vrome soe dat me-
se draghe most by haer rouwe in haer ramer En
de Alte liet die wasie begraue nae de rostrime vā
den lande Als de romghime een luttel tot haer
selue gherome was doet naech des gracte toerne
die zyn had niet zyn zeer luyde segghende halacs
rasen halacs rasen min vrient en heer maer wat
coent so groet een ongheluc dat ghy soe ghedoot
zint in een bossh de vreeselic benimde vruetheit
vā dien ontficulidic beeste vā colcos en hebbe uwe
persoen niet moghen deere noch oor de omersitue
vreesen der zee Ende de tyran butonus heeft vā
slaghe en ghy hem lach en wat maer in huyden
draghe is by wel te quader vrien gheboort als u
ghenoed heb den gheem die veruadelic min heer
en man vermoert heeft hay edele vrom der
vromē de ghem daer alle deuch de ouerulo edelic
in vrien de goden moeten dinc ziele ghe na
dich zyn hay min goden haelt in nu it en gheer
niet langher te leue

De conighinne bij aventueren wartse van varren ziende en[de] zach dat zij al mit bloede bedect waeren, dat haer zeer wonder hielt.¹ Zij deedse ter stont roupen ende vraechde waen zij quaemen.²

“Helaes, waerde vrou,” seyde deen van hem vieren, “wij comen van een quade reyse,³ want Sambor ende acht van onse vrienden ligghen doot int bossch mit Butorus, [150v] die ons daer leidde om Sambor te slaen,⁴ die hem veel leets ghedaen had, als hij ons seyde.⁵ Maer Sambor heefse alle ghedoot, uuytghedaen ons vieren, die ooc soe jammerlic ghequetst zijn, ist dat de goden ons gheen sonderlinghe gracij en doen, wij sijn in groeter sorghen van onsen leven.⁶

Onder dese worden dus onderling sprekende, de twee van desen vieren storven onversienlic.⁷ De conighinne dit hoerende, was zoe verslaghen dat haer hart haer begaf ende viel in zwijme zoe datmense draghen most bij haer joncfrouwen in haer camer.⁸ Ende de twee ketiven waeren begraven nae de costume van den lande.⁹

Als de conighinne een luttel tot haer selven ghecomen was, doer cracht des groete toerne die zij had, riep zij zeer luyde, segghende: “Halaes, Jason!¹⁰ Halaes, Jason, mijn vrient ende heer!¹¹ Maer waen

---

1. la royne les choisi de loing et apperceut tantost quilz estoient tous couuers de sang dequoy elle fu moult esbahie /

2. elle les fist apeller puis leur demanda dont Ilz venoient /

3. reyse: ‘veldtocht’

4. slaen: doodslaan

5. Helas ma chiere dame dist lun deulx Nous venons de la malle Iournee / Car sambor et huit de noz amis charnelz sont gisans mors ou bois avec butorus qui celle part nous auoit nagaires menez pour guetter et occire sambor / lequel comme Il nous auoit dit lui a fait du grant desplaisir /

6. mais sambor a tout mis a mort reserue nous quatre qui sommes tant piteusement naurez que se la grace des dieux ne nous est Impartie nous sommes en moult grant dangier de nos vies

7. [Gr 152r] [P 19.9] EN disant ces parolles deux de ces quatre cheualiers moururent Illec. tout soudainement /

8. Dequoy la noble royne fu tant esbahie que le cuer lui failly et se pasma si quil la conuint porter en sa chambre par ses damoiselles /

9. et les deux maleure[u]x cheualiers furent portez pour enseuelir selon la coustume du pays./

10. Quant la dame fu vng petit reuenee a soy par leffort du grant couroux quelle auoit au cuer elle sescria moult hault. Disant helas Iason /

11. helas mon amy et mon seigneur

coemt so groet een ongheluc dat ghij zoe ghedoot zijt in een bossch?¹
 De vreeselicke, venijnde wreetheit van dien ontsienlicke beesten van
 Colcos en hebben uwen persoon niet moghen deeren noch ooc de
 onversiene vreesen der zee [...],² ende³ de tyran Butorus heeft u
 verslaghen, en[de] ghij hem.⁴ Lachen,⁵ wat⁶ moet ic huyden draghen?⁷
 Ic bin wel te quader uyren gheboren als ic ghevoed heb den gheenen
 die verradelic mijn heer ende man vermoert heeft.⁸ Hay, edele vroem
 der vromen, de ghene daer alle deuchden overvloedelic in waren, de
 goden moeten dijnre zielen ghenadich zijn!⁹ Hay, mijn goden, haelt mi
 nu!¹⁰ Ic en gheer niet langher te leven”¹¹ [151r]

Als de vrouwen ende joncfrouwen die daer om stonden der
 conighinnen overmits haer beclachten, [hoerden]¹² dat Jason alsoe
 Sambor ghenoeemt was, de welcke Jason soe in vromicheden vermaert
 was ende in deuchden, waere[n zijns]¹³ zeer verwondert overmits dat hij
 alzoe als knecht ghedient had.¹⁴ Hoet was, zij troosten de conighinne

---

1. [124r] Mais dont sourt vne si grande maleurete que vous auez ainsi este mis a mort en vng bois /

2. Hier ontbreekt de verwijzing naar de oorlog tegen de Slaven.

3. ende: maar

4. La terrible cruaulte enuenimee des tant horribles bestes de colcos nont peu porter greuance a vostre *personne* / ne soudains perilz de la mer ne aussi la tresgrande hardiesse des esclauons / ¶ Ha a le tresmauuais butorus vous a occis et vous lui /

5. Lachen: Helaas

6. wat: welk verlies

7. ¶ Las et quelle perte me *couient* Il au Iourduy porter /

8. Je suis bien de male heure nee quant Il fault que laye nourry le meurrier qui trayteusement a mis mon seigneur et mon mary a mort.

9. Ha a noble et le preu des preux le vaillant des vaillans et cellui ou toutes vertus habondoient les dieux aient mercy de ton ame /

10. Et se tu nes oultre mort quil te vueile tant tenir en vie que encores vne fois le puisse parler a toy / si en seray tant consolee que Ien mourray plus aiseement / — de vertaler, die het verhaal kende, heeft hier vermoedelijk bewust en opzettelijk tekst overgeslagen.

11. aussi Je ne quiers plus viure en ce monde apres toy.

12. Ontbreekt in hs.

13. Hs.: waerens zeer verwondert — **Bellaert [1485]**, fol. k6vb: waer om ons seer verwondert

14. [Gr 152v] ¶ Quant les dames et damoiselles la estans orent de la royne entendu par ses lamentacions que sambor ainsi nomme estoit Iason qui tant estoit recomande en vaillances *et* en vertus fort sesmerueillerent / pour tant que Il auoit ainsi seruy comme varlet

Als de vrouwe ende ionck die dacz onstonde
 der romghinne outmits haer bedachte dat
 iason alsoe sambor ghenoeent was de wedde ia
 son soe in vromhede vermaect was ende in deuch
 den waerens zeer verbondeit ouermits dat hi al
 soe als leuht ghedient had hoer was in trooste
 de romghinne soe in best moethe doe liende in ho
 peche dat sambor iason was en gheen ander en
 dat hi haer ghetrooudt had En voort verlaede
 in waer om dat iason sin naem ghesbandelt had
 ende waer om dat hi diende als leuht Nat
 de verclaringhe ende berlaechen dede in veiga
 der al de edelheit vander stat vrouwe en ma
 nen en sancte om diebat vanden vrouwen ind
 der iason En beual dat men butorus mit sin ghe
 sellen quartleer soude ende ha ghe an miche
 als verader welc alsoe ghedaen wart Ende
 de edelen ghemeten reden tot der plaatsen dar
 dese moort ghesact was En als in dacz gheco
 men waeren vonden in dat iason mit doot en
 was maer was gheseten ende leende te gheue
 een vanden verader Ende als dit edel gheselschap
 sach dat hi mit doot en was deden zo hem
 zeer groete roue en noenden he hi sin naem
 seggh ende dat de romghinne en al te gheselschap
 soe drouwe waer va sin misual dats ghe
 nouch was Ende leyden hem op een houten salt

veel
 sam
 vrie
 de go
 vln
 de
 lre
 dat
 rme
 En
 et va
 act
 ene
 laco
 dmin
 doot
 egher
 rade
 efini
 vde
 den
 lo u
 in hie
 der
 edelst
 ge na
 v gheer

zoe zij best mochten.¹ Doe kende zij hopenlic² dat Sambor Jason was ende gheen ander, ende dat hij haer ghetroudt had, ende voort verclaerde zij waer om dat Jason sijn naem ghewandelt³ had, ende waer om dat hij diende als knecht.⁴

Nae de verclaringhe ende beclachten dede zij vergaderen al de edelheit vander stat, vrouwen ende mannen, ende santse om tlichaem vanden vromen ridder Jason, ende beval dat men Butorus mit zijn ghesellen quarteleren⁵ soude ende hanghen an micken⁶ als verraders, twelc alzo ghedaen wart.⁷ Ende de edelen ghemeen⁸ reden tot der plaetsen daer dese moort ghesciet was, ende als zij daer ghecomen waeren, vonden zij dat Jason niet doot en was, maer was gheseten ende leende⁹ teghens een van den verraders.¹⁰ Ende als dit edel gheselschap sach dat hij niet doot en was, deden zij hem zeer groete chier ende noemden hem bij zijnen naem, segghende dat de conighinne ende al tgheselschap zoe drouvich waeren van sijn misval dats ghenouch was, ende leyden hem up een houtin scilt [151v] die zij daer vonden legghen, ende droughen hem zoe ter stat waerts.¹¹ Ende

---

1. Au fort elles conforterent la dame au plus beau quelles peurent /

2. kende zij hopenlic: bekende zij openlijk

3. ghewandelt: veranderd

4. Adont elle declaira hault et cler que sambor estoit Iason le preu cheualier *et* nul autre et quil lauoit espousee En oultre elle declaira pour quoy Iason auoit changie son nom / et pourquoy Il se maintenoit *comme* varlet seruant /

5. quarteleren: vierendelen

6. micken: gaffelvormige galgen

7. Apres celle declaracion et ces lamentacions faites elle fist assembler toute la noblesse de la cite tant hommes comme femmes / et ainsi par eulx enuoya moult sollempnellement querir le corps du vaillant prince Iason. Et commanda que butorus et ses *compaignons* fussent tous esquartelez et pendus aux fourches / *comme* traitres Et ceulx qui furent *commis* a l'execucion [124v] de la Iustice faire acomplirent haultement leur charge et commission — de vertaler vatte het slot van deze zin samen.

8. ghemeen: met zijn allen

9. leende: leunde

10. Et la compaignie qui ot la charge de aler querir le corps de Iason cheminerent Iusques au lieu ou le desloyal murdre auoit este commis / Mais quant Ilz furent la venus Ilz trouuerent que Iason nestoit point mort Aincois se estoit assiz et appuye contre lun des traitres.

11. Adont celle noble compaignie voyant quil estoit encoires en vie lui firent moult grant chiere et le appellerent par son nom. Disans que la royne et eulx *tous* estoient si tres desplaisans de son Inconuenient que plus nen pouoient. Et sans plus Illec seiourner Ilz le

die edele conighinne quam haer teghens, want haer was ontboden dat hij noch niet doot en was.¹ Nochtans screydde zij uuytter maten ende was altijd duchtende.²

Als de scone Mirro quam bij haer heer, ende zij hem alzoe mishandelt ende ghequets zach, viel zij in zwijme, ende die hem droughen, rusten tot dat zij weder becomen was.³ Ende als zij becomen was, zij noch Jason en mochten een woert niet spreken, Jason vanden groeten last die hij had, ende zij van den groeten druc die zij int hart had.⁴

Ter stont als hij in de camer vander conighinnen ghebrocht was, daer quamen de beste surgiens⁵ vander stat, die zijn wonden visenteerden ende vonden,⁶ ende hoepten dat zij hem corts ghesont leveren soude[n],⁷ als zij ooc deden, van twelc de scone Mirro al heel vertroost was.⁸ Dus dese surgienen arbeydden zoe in Jason dat zij hem ghesont leverden in zes maenden.⁹

Hanghende desen tijt van ses maenden dat Jason de camer hielt, soe drae als hij spreken mocht ende verstant had,¹⁰ began hij te beclaghen [den tijt]¹¹ die hij daer legghende verloren had, om dat hij niet comen

---

chargerent sur vng escu de bois quilz trouuerent Illec gisant par terre et lemporтерent vers la cite

1. Et la noble royne lui alla audeuant Car elle auoit este par ses *hommes* aduertie quil nestoit pas encoires mort

2. touteffois elle plouroit moult tendrement.

3. [Gr 153r] **Q**uant la belle mirro fu venue Iusques au pres de son seigneur et quelle apperceut quil estoit ainsi fourdroye et mutile de pierres et de bastons / Certes le cuer lui failly et ceulx qui portoient Iason se reposerent Iusques a ce quelle fust reuenue de pasmoison

4. Et lors que reuenue fu elle ne Iason ne peurent *parler* / Iason pour les angoisses quil portoit et elle pour le *grant* desplaisir quelle auoit au cuer.

5. surgiens: heelmeesters, chirurgijns

6. vonden: onderzochten

7. Hs.: soude

8. Mais ne demoura gaires apres que Iason fu porte Iusques dedens la *chambre* de sa *compaigne* et espouse ou les meillieus cirurgiens de la cite vindrent qui tantost visiterent ses playes et trouuerent quilz le rendroient en brief terme sain et gary de toutes ses bleceures / dequoy la royne fu toute reconfortee

9. Ilz ne mentirent pas de leur promesse Car Ilz besongnerent entour lui *par* telle facon quen lespace de six mois Ilz le *rendirent* sain et hors du dangier de toutes plaies /

10. verstant had: bij kennis was

11. Ontbreekt in hs. — **Bellaert [1485]**, fol. 11rb: beclaghen *den* tijt

Die zyn daer vande legghē en droughē hem zoe
ter stat vacche Ende die edele romghinne quyn
haci regheue want haer was outboden dat hē
noth mit doot en was nothas screyde zyn
ter maten En was alre durbtende

Als de front miro quā hē haci heer en zyn hē
al zoe mishandelt en ghequits zacht viel
zyn in zinne en die hē droughē in te tot dat zyn
weder berome was En als zyn berome was zyn noth
iason en morhte een woert mit sprelie iason
vande groete last die hē had En zyn vā de groete
dure die zyn mit hart had Ter stont als hē in de
camer vander romghinne ghebrocht was daer qua
men de beste sijnens vander stat die zyn vande
visentende Ende vande en hoepte dat zyn hem
corts ghesont leue soude als zyn oer dede vā abel
de front miro al heel vertroost was die dese sur
gine arbeide zoe in iason dat zyn hē ghesont
leuiden in zee maende hanghende desen tute
ses maende dat iason de camer huilt soe drae
als hē sprelie morht en verstat had begaun
te berlaghe die hē daer legghende verloten had
om dat hē mit romē en morht voer tropon ter
destruere vā den romme leo medon en die vā
tropon wat hē en was vā rostumē mit dat hē
ghaten de camer vande noth de bedden mit go
dmen behanghe iac als hē beten morht

en moech voer Troyen ter destructij van den coninck Leomedon en[de] die van Troyen.¹ [...],² want hij en was van costumen niet dat hij gharen de camer wachte noch de bedden mit gordinen behanghen, jae, als hijt beteren mocht.³ [152r] Maer de edel conighinne Mirro troost hem altijs en[de] bad hem dat hij doch gheen merancolie up eenighe dinghen en maecte, maer alleen peysen hoe hij ghenesen soude, ende dat het hem onmoghelic waer voer Troyen te comen te tijde, meenende dat ghedaen soude wesen heer hij ten alven⁴ daer quaem.⁵

---

1. Pendant le temps de six mois que le preu Iason garda sa chambre si tost [125r] quil peut parler et auoir entendement Il prinst a regretter la perte de son temps / pour ce quil ne se pouoit retrouver a la destruction du roy laomedon et des troyens /

2. Hiaat, waarin meegedeeld wordt dat hij doodongelukkig was.

3. Si en auoit moult grant desplaisir en cuer Car Il nauoit pas de coustume volentiers garder les chambres natees ne les lits en gourdinez. les salles tendues de riches tapisseries ne les lieux magnifiques ne somptueulx comme par ses fais appert / obstant quil le peust amender /

4. heer hij ten alven: eer hij ten halven

5. mais la noble royne le reconfortoit tousiours et moult lui requeroit quil ne prendist quelque merencolie de chose nulle et quil nentendist fors a sa garison et quen la besongne de troies Il ne pouoit nullement estre.

maer de edel conghinne mirro troost he altuere
 En bad hem dat hy dorsh gheen merarolie by
 eenighe dinghe en maecte maer alleen peyso
 hoe hy ghentken soude Ende dat het hem omo
 ghelic waer voer troepen te romē te tude mee
 nende dat gh edaten soude voesen heer hūten al
 nen dact quaten

Hoe de conuclt Eson vā mir midome zūn
 zoer rason beleerde binnē olstent hoe
 medea teghē rason sprac en haerz hars
 oust zoer rason doodde

© British Library Board, Ms. BL add. 10290, fol. 152 recto